

גוט שבת Gut Sábész

19. évfolyam 33. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 20:01 • כ"ג אייר תשע"ז • 2017. 5. 19. • פרשת בהר-בחקותי • Szombat kimenetele: 21:18

Lág báOmeri barheszsütés Miskolcon és Budapesten

Bár a meteorológusok pesszimizták voltak a hétvégi időjárás-sal kapcsolatban, végül verőfényes napsütéssel köszöntött ránk vasárnap Lág báOmer reggele. Erre nagy szüksége volt Miskolcon a Barhesz Egyesületet szervező *Fuchs* házaspárnak, akik az első Lág báOmeri piknikjüket szervezték. „Abban bízunk, eljönnek majd húszan, talán harmincan. Nagy öröm volt, hogy végül negyvenen voltunk” – meséli *Fuchs Jehosua* rabbi – „A legtöbben miskolciak voltak, többségükben olyanok, akikkel az elmúlt hónapokban vettük fel a kapcsolatot. Sokakkal a kocsnyafesztiválon találkoztunk először.”

Az ünnepség igazi közösségi esemény volt: a gyerekeket kincsvadászattal, bűvészshow-val és szabadtéri játékokkal vár-

ták. A grillezésbe és a bogrács-gulyás előkészítésébe mindenki besegített, és a résztvevőket beavatták a barheszfőzés rejtelmeibe is.

Mindeközben Budapesten is nagyszabású össznépi barheszfőzésre került sor. A Szent István Parkban Izrael Állam 69. születésnapját ünnepelték a közösségek. Az izgalmas színpadi bemutatók és koncertek mellett a különböző szervezetek is számos érdekes programmal készültek. Itt rendezte meg például az EMIH a tavalyi siker után a második Mega Barhesz Akadémiát. Ez az a rendezvény, ahol minden meg lehet tanulni a zsidó konyhának erről a csodálatos kenyérféléjéről. Ahol a profi és amatőr barheszsütők összemérhetik tudásukat. Ahol minden kézbe jut egy adag gyúrni

való tészta. A tavalyihoz hasonlóan idén is rengetegen álltak a gyúródeszkákhoz: *Glitzenstein Smuel*, újlipótvárosi rabbi például az izraeli nagykövettel, *Yosef Amranival* közösen készített barheszt. Aki a barhesz helyett valami édesség készítésére vágyott, az az AlefKids standjánál izraeli zászlós muffinokat dekorálhatott. Emellett bűvész és lufiművész is várta a gyerekeket.

Lág báOmer idején sok helyen zászlós felvonulást szerveznek. *Glitzenstein* rabbi idén a Szent István Parkba is elhozta ezt a szokást. A gyerekek hatalmas táblákkal vonultak fel, tórai mondatokat énekelve. A tűzgyújtás hagyományát pedig a Bét Menáchem iskola standjánál kézműves foglalkozás keretében idézték fel.

1% a rászorulóért

Közeledik az adóbevallás ideje. Ne hagyja elveszni 2x1%-át, ajánlja fel szervezeteinek! Az EMIH 2017-ben is rászoruló honfitársainkat segíti a felajánlásokból. Figyelem! Változik a felajánlás rendszere!

Tájékozódjon a részletekről:
www.cedek.hu/2017-egyszazalek/

Töltsd velünk Sávuot éjszakáját!

Az évek óta megszokott jó hangulat és magas színvonal vár minden kedves érdeklődőt és közösségünk tagjait a közeledő Sávuot ünnepén (2017. május 30. – június 1.) az Óbudai és a Vasvári zsinagógában. A szombat éjszakai tanulás, a vasárnap délelőtti gyermekprogram és az azt követő hagyományos tejes kidus kihagyhatatlan élmény!

Részletes program:

<http://zsido.com/toltsd-velunk-savuot-ejszakat/>

Mázl tov!

Gratulálunk *Perlaki Tziviának* és *Menachem Mendel Meyersnek* esküvőjük alkalmából, melyre az óbudai zsinagógában került sor. Kívánjuk, hogy teremtsenek közösen egy boldog zsidó otthon és családot!

Tanulmányi verseny a Bét Menáchemben

Május elején környezetismeretből mérték össze tudásukat az iskola tanulói. Az alsó tagozaton *Herrman Maximilian I.*, *Lukács Sára II.*, *Oberlander Tzvi Meir III.* helyezést ért el. A felső tagozaton *Gurvitz Lia* teljesített a legeredményesebben, őt követte *Molnár Mimi* és *Raskin Frádi*. Gratulálunk a helyezetteknek és minden résztvevőnek!

Barhesz-sütés Miskolcon és Budapesten Fuchs Jehosua és Glitzenstein Smuel rabbiával

Hetiszakasz

A hetedik

Ezen a héten két hetiszakaszt olvasunk.

Az első szakaszunk – *Böhár* (3Mózes 25-26:2.) – a hetedik (Smitá) és ötvenedik (Jóbel) év szabályaival foglalkozik. Ahogy a hetedik nap – a szombat – pihenésre szolgál, ugyanúgy a hetedik évben pihentetni kell a földet; parlagon kell hagyni. Hétszer hét (vagyis) 49 év után jön a Jóbel év, amikor a földek visszakerülnek eredeti tulajdonosuk birtokába. Ugyancsak a Jóbel (jubileum) évben szabadulnak azok a zsidó rabszolgák, akik a hetedik évben nem akartak szabadlábra kerülni, hanem inkább gazdáiknál kíván-

tak maradni. A szakasz utolsó verseiben újfent figyelmeztet a Tóra a bálványimádás és a szombatszegés tilalmára.

A második szakaszunk – *Böchukotáj* (3Mózes 26:3-27:34.) – amely Mózes harmadik könyvét fejezi be, összegzi az eddigieket. Választás elé állítja a népet. Ha hallgatnak az isteni szóra és betartják a Tóra parancsolatait, akkor minden jóban lesz részük, és az isteni kegyelem vigyázza lépteiket. Ha nem – ha elhagyják a Tórát és a bálványimádó, erkölcstelen népeket utánozzák – akkor lépésről lépésre mennek tönkre és haladnak a nemzeti és az egyéni szerencsétlenség felé.

Zsidó híradó

Adományboltot nyitott a CEDEK

A CEDEK EMIH Izraelita Szeretetszolgálat szociális áruházat nyitott Budapesten, amelyben ruhát, háztartási eszközöket, tartós élelmiszert, gyermekjátékokat, stb. vásárolhatnak majd a rászorulóknak.

Köves Slomó rabbi a megnyitón arról beszélt, hogy az EMIH karitatív munkája során a segítségnyújtás mellett a közösségépítést is fontosnak tartja. Ebben a boltban pedig közösséggé válhatnak az adakozók és a rászorulóknak. A május 16-i megnyitón az EMIH és a Szeretetszolgálat vezetői mellett részt vett *Soltész Miklós* egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért

felelős államtitkár, a Karitatív Tanács elnöke és *Sára Botond*, Józsefváros alpolgármestere is.

Az üzletben minden jelképes összegért lesz megvásárolható. A bevételt jótékony célra fordítják. A bolt egyben közösségi térként is funkcionál majd, valamint mosoda is lesz mellette. Az adománybolt hétfőtől csütörtökig 10 és 18, pénteken 10 és 14 óra között tart nyitva a Baross utca 61. szám alatt (bejárat a Vajdahunyad utca felől).

A CEDEK további programjairól itt tájékozódhat: www.cedek.hu

A kérdés, amit nem teszünk fel

A Tóra arra utasítja az Izrael földjén dolgozó gazdákat, hogy hat éven át dolgozzanak a földeken, műveljék azt, de a hetediket hagyják meg ugarnak. Felmerül a kérdés: nem kockáztatják ezzel azt, hogy éhínség üti fel a fejét, ha a nép egy teljes évig nem használhatja a földjeit?

A Tóra a következő pászukkal felel a fenti kétségre: „Ha pedig azt mondjátok: mit eszünk majd a hetedik évben, im nem vetünk és nem gyűjtjük be a termésünket – én rendelem áldásomat számotokra a hatodik évben, hogy meghozza a termést három évre.” (3Mózes 25:20-21.).

A Tóra gyakran ad választokat nyíltan meg nem fogalmazott kérdésekre is, ám a fenti pászukban ennek az ellenkezője történik. Elhangzik az egyértelmű kérdés: „Mit eszünk?”

Ilyen nyílt formában feltett kérdéssel a pészachi *Haggadában* találkozunk, ahol a szöveg a négy gyermek kérdéseit sorolja. Ezen párhuzam alapján, azt a következtetést vonhatjuk le, hogy fenti kérdés, egyben a négy gyermek kérdése is. De vajon melyiké közülük?

A Tóra csak azt követően teszi fel a kérdést, hogy részletezte a *Smita* törvényeit. Ebből arra a következtetésre juthatunk, hogy ez a bölcs gyerek kérdése, aki már megtanulta az összes rá vonatkozó törvényt, s még azután is maradt kérdése.

Ám a bölcs gyerek tudja, hogy van, amit sosem érthet meg. Ezért használja a Tóra a „mondjátok” szót a „kérditek” helyett. Mert a bölcs gyerek tudja, hogy a kérdés, azaz a *mit*, egyben a válasz is. Nem kér: „mit eszünk”, hanem inkább kijelenti: „(a)mit eszünk.”

A *mit*, annak az alázatos elfogadása, hogy vannak dolgok, melyek mindig rejtve maradnak előttünk, így mikor a *mit* szóval kérdezzük, azt derével tesszük, az Istenben való bizalommal. „Nem tudjuk mit fogunk enni, de bízunk benne, hogy lesz *mit*.”

Ha így teszünk, Isten sem hagy kétséget erőfeszítéseink gyümölcsét illetően: „én rendelem áldásomat számotokra a hatodik évben, hogy meghozza a termést három évre.” (3Mózes 25:20-21.).

Kovács Kristóf rabbinövendék
cikke **Lazar Gurkow rabbi**
írása nyomán

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00: Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 20:00: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban)

Péntek: 18:30: **Miért van felosztva a zsidó nép?** (*Oberlander Báruch előadása*);

19:30: *Minchá* délutáni ima, *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8:45: Hetiszakasz-tanulás, 9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*;

19:45: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Vasárnap és állami munkaszüneti napok: 10.00: Reggeli ima

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6.30: Reggeli ima

Péntek: 19.00: Tanulás, 19.30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

A Rebbe még a repülőforgalmat is irányítja?

Chaim Yaakov Shlomei rabbi: 1929-ben születtem, Franciaország Elzász nevű régiójában, Saverneben. Abban az időben nem volt a közelben zsidó iskola, így mivel más nem jöhetett szóba, nagyapám tanított, aki a falu fő-rabbija volt. A háború éveiben Svájcba utaztunk, ahol a Rav Botshko jesivában tanultam, a háború után pedig Angliában töltöttem négy évet a Gateshead Yeshivában, itt kaptam meg rabbi képesítésemet is. Ez után Mulhouseba mentem, ami szintén Elzász egyik kis települése volt.

Danielle Shlomei rebbecen: 1933-ban születtem Párizsban, én is a Gatesheadben tanultam. 1953-ban házasodtunk össze a férjemmel, majd néhány évre Elzászba mentünk. Férjem ezt követően találkozott Binyomin Gorodetsky rabbi-val, aki akkoriban a Rebbe európai küldöttje volt. Gorodetsky rabbi mondta, hogy keres valakit, aki szemináriumot alapítana lányok számára Párizs közelében, és férjemet kérdezte, nem érdekelné-e a dolog. Ő persze azonnal igent mondott, s miután a Rebbe jóváhagyását is megkaptuk, Yerresben megalapítottuk a Bész Rivka szemináriumot. Bár mi magunk nem tartoztunk a lubavicsi mozgalomhoz, az iskola mindig is a Chábád mozgalom pártfogását élvezte. Ezt követően 22 évig igazgattuk az intézményt, 1958-tól egészen 1980-ig.

Chaim Yaakov Shlomei rabbi: Míg az iskolát működtettük, megannyi levelet, útmutatást kaptunk a Rebbétől, de volt ezek közül egy, ami különösen érdekes volt.

A levél, bár személyesen nekem volt címezte, tulajdonképpen a szemináriumban tanuló lányoknak szólt. A Rebbe levelében megemlítette, hogy a szukkotai szünet alatt az iskola több tanulója is Brooklynba látogatott a Chábád központba,

ahol rendkívül jó benyomást tettek. Példáan viselkedtek, az öltözködésük is illedelmes volt. A lányok ott tartózkodásuk alatt többek közt azt is megkérdezték a Rebbétől, hogy mit gondol a rövidebb szoknyák viseléséről – mely nagyon divatba jött

Chaim Yaakov Shlomei rabbi és felesége, Danielle Shlomei rebbecen 22 éven át vezették Yerresben, a Bész Rivkah szemináriumot. Az interjút 2006 májusában adták, jeruzsálemi otthonukban.

akkoriban. A Rebbe megírta, hogy a háláchá – zsidó törvénykezés – szerint a zsidó lányoknak mindig úgy kell mutatkozniuk, hogy szoknyájuk legalább térd alá ér, akár állnak akár ülnek. Ezt azzal egészítette ki, hogy vannak olyan helyek a világon, ahol még ennél is hosszabb szoknyát viselnek a nők, s ilyen esetben egy zsidó nőnek mindig úgy kell öltöznie, hogy az a helyi elvárásoknak is megfeleljen. Ez nem szigorítás, hanem törvény. Ezután a lányok a levelet rengeteg példányban sokszorosították, sorait meg számtalanszor idézték a későbbiekben. Azok a tanulók, akikből később tanító lett, alapvetően kezelték tanításuk során a leírtakat a világ számos országában.

Danielle Shlomei rebbecen: 1968-ban Amerikába utaztunk, hogy életünkben először meglátogassuk a Rebbét. Akkor megfogadtuk, hogy ezt az utat néhány évente meg fogjuk ismételni.

Utoljára 1979 Szukkotján jártunk nála, egy évvel azelőtt, hogy nyugdíjba mentünk volna. Szukkot alatt a Rebbe hivatalosan nem fogadott látogatókat az irodájában, de minket behívt, s megkért valakit, hogy hozzon nekünk székeket. Inkább

személyes jellege volt a találkónak. A gyerekeinkről érdeklődött, akiknek nem mellesleg fejből tudta a születési sorrendjét. Azt hiszem a Rebbe tudta, hogy voltak, akik nem díjazták annyira, hogy mi vezettjük a szemináriumot, tekintve, hogy nem voltunk lubavicsiak, így ezzel a soron kívüli fogadással kívánta demonstrálni a kételkedőknek, hogy a teljes bizalmát és támogatását élvezzük.

Egy másik alkalommal a Rebbe egy szívességet kért tőlem. Arra kért, hogy míg Észak-Amerikában vagyok, tegyek egy kis kitérőt Montreálba, beszéljek az ottani francia zsidó nőekkel, s készítsék erről egy beszámolót. Kérésének eleget tettem, s még a visszarepülésem pontos idejét is lejegyeztem a beszámolóba. A Kennedy reptéren álltam, a Párizsba tartó gépre várva, amikor meghallottam, hogy a járat késik. Majd úgy húsz perccel később hallottam, hogy engem szólítanak a hangosbemondón

keresztül. Mikor odamentem, Binyomin Klein rabbi-t, a Rebbe titkárát kapcsolótk telefonon. Klein rabbi mondta, hogy a Rebbe megkapta a beszámolóm, és arra kérte őt, hogy tudja meg hol lehet engem elérni. Ám mikorra kiderítette, én már úton voltam a reptérre, így közölte a Rebbével, hogy túl késő, már nem tud elérni, mert a gépem már a levegőben van. A Rebbe erre azt mondta: „Nem késő, hívd fel.” De vajon mi lehetett olyan fontos? A Rebbe azért keresett, hogy megköszönje a beszámolót, jó utat és sok sikert kívánjon az életben. Mikor letettem a kagylót, hallottam amint bemozdják, hogy a repülő készen áll a felszállásra. Később kérdeztem, mi okozta a repülő késését, de senkitől sem kaptam rá választ. A mai napig megkaphat a Rebbe törődése és üzenete.

*Chaim Yaakov Shlomei rabbi
Danielle Shlomei rebbecen*

*Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján. Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:
www.youtube.com/alubavicsirebbe*

Napi bölcsesség

Hogyan legyen önbizalmad?

Válasz annak a fiatalembernek, aki azt írta, hogy nincs elég önbizalma ahhoz, hogy másokkal érintkezzen:

Légy együtt barátokkal és dolgozz együtt barátokkal. Hamarosan látni fogod, hogy te is képes vagy ugyanolyan jól működni, mint ők. Ekkor a lelked belső ereje felragyog majd.

Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

Miért égetnek kincseket Lág báOmerkör?

A mironi máglyával kapcsolatos szokásokról

Olvassunk a múlt heti Lág Bá-Omer kapcsán a legnagyobb ünnepegről, *Simon bár Jocháj* rabbi mironi sírjánál rendezett örömtűz szokásairól kérdezte a rabbit.

Rabbi Simon bár Jocháj jorcájtja

A híres talmudi bölcs, a kabala atyja, a *Zohár* című könyv szerzője, Simon ben/bár Jocháj rabbi a második században élt Izraelben, a római megszállás idején. A hagyomány szerint az omerszámlálás 33. napján halt meg¹, a Cfáthoz közeli Miron hegyén temették el. Sírjához halálzási évfordulóján az utóbbi években nagyjából fél millió zsidó zarándokol el.

A *jorcájt* általában egyfajta gyásznapnak számít, ezzel szemben rabbi Simon halálának napja valódi népnünpély: a sírja fölé emelt tanház udvarán hatalmas örömtűzet gyújtanak, és egész éjjel táncolnak-énekelnek az odalátogatók. Így kívánta ezt rabbi Simon², ezért az *omer* alatti gyász ezen a napon szünetel³.

Kincsek a tűzben

A mironi máglyát egy régi hagyomány szerint évszázadokon át nem csupán fából rakták, hanem értékes tárgyakból, drága ruhákból, amit az ünneplők hordtak össze.

Az első feljegyzés erről egy 1742-ben kelt levél⁴, melyben a szerző leírja a híres marokkói bölcs, rabbi Chájim ben Átár (1696-1743) látogatását Mironba.

Mint írja, a sír fölött van egy mélyedés, amiben minden este tüzet raknak és olivaolajba mártott, jó minőségű, még ép, fehér len ruhákat égetnek el. Látogatásukkor éppen egy ezüsttel hímzett

Joszéf Sául Nathansohn (1808-1875) a lebergi rabbi *Soél umésiv* responsum könyvében⁸ szintén csodálkozik ezen a szokáson: „Sokkal jobb lenne, ha eladnák ezeket a tárgyakat és a

telepedjen le, Cfaton vagy Jeruzsálemben. Levelében arra kéri Rosenbaum rabbit, hogy költözzön Jeruzsálembé, mivel az összehasonlíthatatlanul szentebb, mint Cfat. Cfat kapcsán megemlíti, hogy egyáltalán nem érti, mi folyik Mironban: „Soha nem hallottam, hogy egy *jorcájt* örömnüpneg legyen. Azért se nem megyek Izraelbe, hogy ne kelljen látnom, mi folyik Mironban.” Kritikája, amit Cfatról – illetve Cfat kapcsán Mironról – megfogalmazott, nem csupán személyes vélemény volt, hanem egy kampány része, mellyel azt akarta elérni, hogy az emberek távolodjanak el Cfatától és menjenek Jeruzsálembé.

drága ruhát vetettek a tűzre, melyet Konstantinápolyból küldött egy gazdag zsidó nő rabbi Simon tiszteletére.

1835-ben⁵ Joszéf ben Sábttáj rabbi feljegyezi, hogy Lág báomer napján árverésre bocsátják, ki gyűjtheti meg a tüzet rabbi Simon tiszteletére. A nyertes abban az évben egy gazdag akkói zsidó volt, aki 500 ezüstpénzt fizetett, hogy fellobbanthassa a tüzet.

Pazarlás vagy tiszteletadás?

Joszéf Röfáél Cházán, Izrael szefárádi *Rison löCijon*, (főrab-bija) *Chikré lév* című könyvében⁶ így ír erről: „Hallottam erről a szokásról ... de nem értem, mert van a *bál táschit* tilalom⁷, ami szerint nem szabad tönkretenni még felhasználható értéket.”

pénzből Erec Jiszráél szegényeit támogatnák.”

Smuél Heller (1803?-1884) a cfáti főrabbi egy külön kiadványban válaszolt erre (*Kvod mláchim*, Királyok tisztelete, Jeruzsálem 1914). Szerinte ez a szokás megengedett, mert nem értelmetlenül teszik tönkre a holmikát, hanem a tiszteletadás és a gyász jeleként használják fel azokat: az elégetéssel a fájdalommutatják ki, amiatt, hogy ez a szent bölcs nincs velük. A Talmud⁹ említi a gyásznak ezt a formáját.

Cfát helyett Jeruzsálem

Schreiber-Szofér Mózes (1762-1839) pozsonyi rabbi hosszú levélben¹⁰ válaszolt szépapám sógorának, Rosenbaum Ámram (1790-1829) mádi rabbinak arra a kérdésére, hogy Izraelben hol

Máglyák napjainkban

Jiszráél Friedman rabbi (1796-1850), a híres ruzsini haszid dinasztia atyja olyan fontosnak tartotta ezt a szokást, hogy nagy összegért vette meg örökre a Lág báOmeri tűzgyújtás tisztségét. Életében minden évben egy általa küldött drága selyemsállal gyűjtötták meg a nevében a máglyát, majd halálával a tisztséget átörököltette az utódaira. Ezt jelenleg a Jeruzsálemben élő Náchum Dov Breyer rabbi birtokolja, aki személyesen szokta meggyújtani a máglyát.

Mára már megváltozott a szokás, egyszerű örömtűzet raknak, amit már nem táplálnak értékes ruhákkal.

Oberlander Báruch

¹ *Pri ec Chájim, sáár Sfirát háomer* 7. fejezet; a lubavicsi rebbe: *Igrot kodes* 4. kötet 276. oldal; ² *Pri ec Chájim* uo.; ³ *SÁ, Orách chájim* 493:1-2.; *Igrot kodes* uo.; ⁴ Binjámin Klár: *Rabbi Chájim ibn Átár* 25., 44. oldal; ⁵ Idézi Becálél Landau: *Mászá Miron* 120. oldal; ⁶ *Máhdurá bátrá*, Szaloniki 1853, *Jore déá* 11. fejezet végén; ⁷ *3Mózes* 20:19., *SÁ Jore déá* 349:4.; ⁸ *Máhdurá Chámisáá, Joszéf dáát* 39. fejezet; ⁹ *Sánherdín* 48a. végén; ¹⁰ *Chátám Szofér* responsum *Jore déá* 233. fejezet.

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: **Oberlander Báruch rabbi**
Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: **Golubovics Martina,**
Dénes Anna, Kovács Kristóf
Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**
ISSN 1416-4604

